

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Агенция за ядрено регулиране (АЯР)	Нормативен акт: Проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредба за осигуряване безопасността на ядрените централи (обн. ДВ, бр. 76 от 2016г., изм. бр.37 от 2018г.)
☒ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☐ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Светлана Францова, главен секретар	Телефон и ел. поща: тел.: 02/9406 921; ел. поща: s.frantsova @bnra.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1: Дефицити на вътрешноправната нормативна уредба спрямо приложими референтни нива за безопасност и стандарти за безопасност за ядрени централи

В „Държавен вестник“, бр.17 от 25.02.2020г., е обнародван Законът за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия /ЗБИЯЕ/. Едно от основните изменения е свързано с отпадане на Глава шеста „Зони с особен статут“, които се създават около ядрените съоръжения и други обекти с източници на йонизиращи лъчения и включват зона за превантивни защитни мерки и наблюдавана зона. При прегледа на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи се установи, че се използва понятието „наблюдавана зона“, което не съществува вече в ЗБИЯЕ.

С последното изменение и допълнение на ЗБИЯЕ /ДВ, бр.27 от 29.03.2024г./ се въвежда чл.37а от ЗБИЯЕ, който съдържа задължение за лицензиантите да извършват Периодичен преглед на безопасността /ППБ/ на ядрените съоръжения най-малко веднъж на всеки 10 години. Този преглед се провежда в рамките на действието на съответната лицензия, когато става въпрос за лицензии за ядрени съоръжения, в които се използва, манипулира или съхранява ядрен материал. Прегледът се провежда въз основа на конкретни фактори на безопасност, формулирани на базата на международния опит и изисквания, с отчитане на всички аспекти, важни за безопасността на ядрените централи.

Република България от 2003г. е пълноправен член на Асоциацията на западноевропейските органи за ядрено регулиране /WENRA/. Основната цел на тази асоциация е прилагането на единен подход към ядрената безопасност в рамките на страните членки чрез приемане и изпълнение на референтни нива за безопасност. Всички членове на асоциацията, са поели ангажимент за хармонизиране на националните изисквания с референтните нива за безопасност. По този начин се преодоляват различията между страните членки по отношение на прилагане на изискванията и правилата за ядрена безопасност.

Референтните нива за безопасност на WENRA периодично се преразглеждат и актуализират с оглед непрекъснато повишаване на изискванията за ядрена безопасност, развитието на науката и технологиите, натрупания експлоатационен опит, както и обратна връзка от проведена тематична партньорска проверка, в изпълнение на чл.8д на Директива 2014/87/Евратом на Съвета от 8 юли

2014г. за изменение на Директива 2009/71/Евратом за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации /Директива за ядрена безопасност/, на тема управление на стареенето на конструкциите, системите и компонентите на ядрените централи. Последните промени в референтните нива са приети през 2020г. и се отнасят основно до:

- въвеждане на понятието лидерство за безопасност от страна на експлоатиращата организация, която носи отговорност за осигуряване и управление на безопасността, като лидерството за безопасност следва да се проявява ефективно на всички организационни нива;
- въвеждане на разглеждането на вътрешни опасности и допълване на референтните нива за външни за ядрените централи опасности, като заплахите от тях, трябва да бъдат премахнати или сведени до минимум, доколкото това е разумно постижимо, при всички експлоатационни състояния на ядрената централа;
- актуализиране на изискванията за управление на стареенето на конструкциите, системите и компонентите на ядрените централи, въз основа на резултатите и препоръките от първата тематична партньорска проверка в изпълнение на Директивата за ядрена безопасност.

За хармонизиране с актуализираните референтни нива за ядрена безопасност на WENRA е необходимо да се изменят и допълнят съответните разпоредби на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи.

1.1.Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

Изложения проблем не може да бъде преодолян посредством съществуващото законодателство, чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности.

1.2.Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Действащата нормативна рамка не позволява решаване на посочения проблем, тъй като съгласно чл.10, ал.2 от Закона за нормативните актове обществени отношения, които спадат към област, за която има издаден нормативен акт, се уреждат с неговото допълнение и изменение.

Необходимо е да се хармонизира националното законодателство с референтните нива за безопасност на ядрени централи на WENRA и стандартите за безопасност на Международната агенция за атомна енергия /МААЕ/.

1.3.Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащата нормативна уредба не позволява разрешаването на посочения проблем, тъй като съгласно действащата Наредба за осигуряване безопасността на ядрените централи, ръководният персонал на експлоатиращата организация няма задължение да установи и поддържа лидерство за безопасност, да насърчава силна култура на безопасност, както и да прилага всичките аспекти на управлението на стареенето на конструкциите, системите и компонентите на ядрената централа и на оценката на влиянието на вътрешните и външните опасности. По този начин не може да се гарантира, че тези фактори са адекватно отчетени в проекта на ядрената централа и че тяхното влияние върху безопасността се управлява и контролира през периода на експлоатация, включително при продължаване на проектния срок на експлоатация.

1.4.Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Предложените промени произтичат от изискванията на Закона за изменение и допълнение на Закона за безопасно използване на ядрената енергия /ЗИДЗБИЯЕ/, обн. в ДВ, бр.17 от 25.02.2020г. и от ЗИДЗБИЯЕ, обн. ДВ, бр.27 от 29.03.2024г., както и хармонизиране на нормативната уредба със стандартите на МААЕ и референтните нива за безопасност на WENRA.

1.5.Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Посочените изменения не се основават на извършена последваща оценка на въздействието на нормативния акт, както и анализи за изпълнението на политиката, а са свързани с въвеждането на нови нормативни изисквания и допълване и прецизиране на съществуващи такива.

2. Цели:

Обща цел: „Усъвършенстване и прецизиране на изискванията и правилата за безопасност на ядрените централи“

Конкретни цели:

Цел 1 „Привеждане на изискванията на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи в съответствие с измененията и допълненията в ЗБИЯЕ от 2020г. и 2024г.“

Цел 2 „Допълване на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи с изисквания, отнасящи се за лидерство за безопасност, за управление на стареенето на конструкции, системи и компоненти и за отчитане на външни и вътрешни събития и опасности в оценката на безопасността, въз основа на актуализираните референтни нива на WENRA за безопасност на ядрените централи“

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Пряко заинтересовани страни:

1. Титулярите на разрешения и лицензии за дейности в ядрени централи, включително избор на площадка, проектиране, строителство, въвеждане в експлоатация и експлоатация;
2. Звена от специализираната администрация на АЯР
 - Главна дирекция „Ядрена безопасност“
 - Дирекция „Анализи и оценка на безопасността“
3. Обществото като цяло, в качеството си на „потребител“ на по-високо ниво на ядрена безопасност.

Косвено заинтересовани страни: няма

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

Вариантът „Без действие“ се характеризира с непредприемане на никакви действия, които пряко да адресират дефинирания проблем. В този случай, Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи ще продължи да действа в настоящата си редакция.

При този вариант на действие ще продължат да съществуват всички идентифицирани проблеми.

Ще продължи да съществува риск от противоречиво прилагане на съществуващите нормативни разпоредби, което създава предпоставки за неизпълнение на задълженията на ръководния персонал по осигуряване и управление на безопасността, тъй като ръководните органи самостоятелно ще извършват преценка в кои случаи и кои от референтните нива за безопасност на WENRA следва да прилагат.

Няма да има детайлни изискванията за вътрешни и външни опасности и за управление на стареенето на конструкциите, системите и компонентите на ядрената централа, като по този начин няма да може да се гарантира идентифицирането и пълната оценка на въздействието на всички вътрешни и външни опасности, характерни за площадката на ядрената централа, както и на всички дейности по управление на стареенето.

Ръководния персонал ще продължи да изпитва затруднения при установяване и поддържане силна култура на безопасност, с оглед ефективно управление на безопасността на ядрената централа.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант, няма да има положителни икономически, социални или екологични въздействия върху която и да е от заинтересованите страни.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

- Отрицателни икономически въздействия: няма отношение;
- Отрицателни социални въздействия: няма отношение;
- Отрицателни екологични въздействия: проектът няма отрицателно влияние върху околната среда.

Специфични въздействия: Неизпълнение на задължения по хармонизиране на националните изисквания с референтните нива за безопасност на WENRA.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не засяга малките и средни предприятия.

Административна тежест: При този вариант административна тежест не се променя.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „ Приемане на проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредба за осигуряване безопасността на ядрените централи

Описание:

С този вариант на действие ще бъде синхронизирана правната нормативна уредба с референтните нива за безопасност на WENRA и ще бъдат преодолените възможностите за противоречиво прилагане на съществуващите вътрешноправни разпоредби, респ. за неизпълнение на задължения по хармонизиране на националните изисквания за ядрена безопасност с референтните нива за безопасност на WENRA. Вътрешноправната уредба ще бъде допълнена и прецизирана с въвеждането на референтните нива на WENRA относно:

-допълнително задължение за ръководния персонал на експлоатиращата организация да осигури, поддържа и демонстрира лидерство за безопасност;

-детайлни изисквания за идентифициране на вътрешни и външни опасности, оценка на вътрешни и външни събития, включително на проектни и екстремни събития и разработване на съответните концепции за защита;

- допълнителни изисквания, свързани с управлението на стареенето на конструкциите, системите и компонентите на ядрените централи.

Звена с преки ангажименти по повод разглежданите процеси: главна дирекция „Ядрена безопасност“ и дирекция „Анализи и оценка на безопасността“

За реализиране на този вариант на действие не са необходими допълнителни финансови средства, ресурсна и кадрова обезпеченост и организационни мерки в държавната администрация. Не се засягат услуги и дейности на регистри, както и не са необходими ненормативни действия и мерки.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

- Положителни икономически въздействия: няма отношение;
- Положителни социални въздействия: по-високо ниво на ядрена безопасност и радиационна защита;
- Положителни екологични въздействия: по-добра защита на околната среда

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант няма да настъпят отрицателни въздействия за идентифицираните заинтересовани страни. Титулярите на разрешения и лицензии ще трябва да приведат дейностите си в съответствие с новите изисквания.

(върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни)

Специфични въздействия: Ще бъдат минимизирани рисковете за неизпълнение на задължения по хармонизиране на националните изисквания за ядрена безопасност с референтните нива за безопасност на WENRA.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Не засяга малките и средни предприятия.

Административна тежест: Приемането на проекта не води до промяна на административната тежест .

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1 :

		Вариант 1	Вариант 2
Ефективност	Обща цел: „Усъвършенстване и прецизиране на изискванията и правилата за безопасност на ядрените централи“	ниска	висока
Ефективност	Цел 1 „Привеждане на изискванията на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи с измененията и допълненията в ЗБИЯЕ от 2020г. и 2024г.“	ниска	висока
Ефективност	Цел 2 „Допълване на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи с изисквания, отнасящи се за лидерство за безопасност, за управление на стареенето на конструкции, системи и компоненти и за отчитане на външни и вътрешни събития и опасности в оценката на безопасността, въз основа на актуализираните референтни нива на WENRA за безопасност на ядрените централи“	ниска	висока
Ефикасност	Обща цел: „Усъвършенстване и прецизиране на изискванията и правилата за безопасност на ядрените централи“	ниска	висока
Ефикасност	Цел 1, Привеждане на изискванията на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи с измененията и допълненията в ЗБИЯЕ от 2020г. и 2024г.“	ниска	висока

Ефикасност	Цел 2 „Допълване на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи с изисквания, отнасящи се за лидерство за безопасност, за управление на стареенето на конструкции, системи и компоненти и за отчитане на външни и вътрешни събития и опасности в оценката на безопасността, въз основа на актуализираните референтни нива на WENRA за безопасност на ядрените централи“	ниска	висока
Съгласуваност	Обща цел: „Усъвършенстване и прецизиране на изискванията и правилата за безопасност на ядрените централи“	ниска	висока
Съгласуваност	Цел 1 „Привеждане на изискванията на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи в съответствие с измененията и допълненията в ЗБИЯЕ от 2020г. и 2024г.“	ниска	висока
Съгласуваност	Цел 2 „Допълване на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи с изисквания, отнасящи се за лидерство за безопасност, за управление на стареенето на конструкции, системи и компоненти и за отчитане на външни и вътрешни събития и опасности в оценката на безопасността, въз основа на актуализираните референтни нива на WENRA за безопасност на ядрените централи“	ниска	висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите: ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1:

Вариант 2 „Приемане на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи“.

1. Вариант 2 се отличава с висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с висок потенциал за постигане на целите.
2. Вариант 2 се характеризира с висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни.
3. Вариант 2 съдържа голям потенциал за изпълнение на националната и западноевропейската политика по ядрена безопасност.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
- Ще се намали
- Няма ефект

При избрания вариант административната тежест не се променя.

- 1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.
- 1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представите образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

Прилагането на препоръчителния вариант ще доведе до промяна на съществуващи регулаторни режими. Промяната е свързана от една страна с въвеждане на допълнително задължение за органите на управление на експлоатиращата организация да осигурят, поддържат и демонстрират лидерство за безопасност чрез прилагане на политиката за безопасност и изпълнението на нейните цели. От друга страна промяната е свързана с идентифициране и оценка на вътрешни и външни опасности и събития, както и с дейностите по управление на стареенето на конструкции, системи и компоненти на ядрени централи.

- 1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.
- 1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).
- 1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.
- 1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.
- 1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.
- 1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
- Не

При този вариант не се създават нови регистри.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

- Актът засяга пряко МСП
- Актът не засяга МСП

Този вариант не въздейства върху МСП.

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

- Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

- Предстоят обществени консултации

Съгласно чл.26 от Закона за нормативните актове проектът на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за осигуряване безопасността на ядрените централи предстои да бъде публикуван на Портала за обществени консултации и на интернет страницата на Агенцията за ядрено регулиране за срок от 30 дни.

След приключване на обществените консултации и преди приемане на проекта на акт, на интернет страницата на Агенцията за ядрено регулиране и на Портала за обществени консултации ще бъде публикувана справка за постъпилите предложения и обосновка за неприетите предложения.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

- Да
- Не

Проектът на Постановление на Министерския съвет не съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел I, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Не се налага представяне на допълнителна информация и документи.

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

ЗИД на Закона за безопасно използване на ядрената енергия – ДВ, бр.17 от 2020г. и бр.27 от 2024г., референтни нива за безопасност на WENRA, стандарти на МААЕ

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Светлана Францова – главен секретар

Дата: 21.02.2025

Подпис: ...